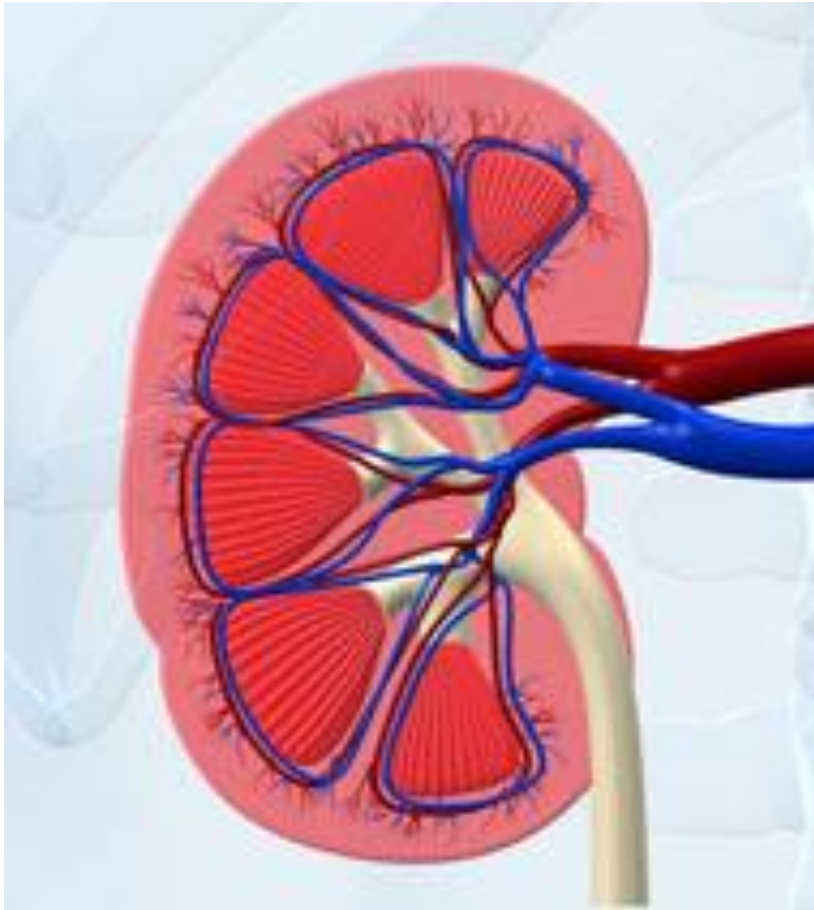

Så går en dialys till
- följ med till Pildammsdialysen i Malmö

Varför behöver man dialys?

Dialys är en behandling som man får när njurarna helt eller till största delen har slutat att fungera. Njurarnas huvudsakliga uppgift är att rena blodet från restprodukter och att avlägsna överflödigt vatten ur kroppen. Har man njursvikt klarar njurarna inte av dessa uppgifter, och skadliga ämnen och vatten stannar kvar i kroppen.

En dialysbehandling försöker ersätta njurarnas uppgift att rena blodet på restprodukter och avlägsna vatten. De flesta som börjar gå i dialys har bestående njurskador och behöver dialys resten av livet, eller tills de får en njurtransplantation. Ibland kan njursvikten vara tillfällig och man behöver dialys under en kortare tid.

Det finns två olika typer av dialys, bloddialys (hemodialys) och påsdialys (peritonealdialys). På bilden ser vi en patient som genomgår en bloddialys. En bloddialys tar ca 4 timmar och vanligast är att man genomför behandlingen 3 eller 4 gånger i veckan. Man kan ha sin behandling på en dialysmottagning eller utföra den själv i sitt hem, efter att man har fått utbildning på sjukhuset.

I den konstgjorda njuren pumpas blodet i tunna rör omgivna av dialysvätska. Små hål i rören gör att restprodukter i blodet filtreras ut i dialysvätskan och på så sätt avlägsnas från blodet. Även överflödigt vatten avlägsnas från blodet genom att det skapas tryckskillnad mellan blodet och dialysvätskan. Dialysvätskan är vanligt kranvatten som renats noggrant, uppvärmts till kroppstemperatur och tillförts bikarbonat och andra salter.

För att kunna ha dialys krävs det ett högt blodflöde i armen. För att det ska kunna vara tillräckligt stort flöde opereras vanligtvis en AV-fistel i armen innan man börjar med dialys. Detta innebär att en ven och en artär kopplas samman och bildar ett stort kärl där flödet är tillräckligt stort för att dialysen ska fungera.

För att koppla in dialysmaskinen använder man två nålar som antingen sjuksköterskan eller patienten själv sätter in. Genom den ena nålen förs blodet ut ur kroppen och genom den andra nålen förs det tillbaka in i kroppen igen.

En person med friska njurar har konstant rening av blodet dygnet runt. För en dialyspatient renas allt blod under ett par timmar några gånger i veckan vilket gör att reningstillfällena blir väldigt ansträngande för kroppen. Därför kan man känna sig trött och hängig efter en dialysbehandling.

Förutom att rena blodet och kontrollera vätskebalansen har njurarna även stor påverkan på blodtrycket. Därför kontrolleras blodtrycket innan och efter varje dialysbehandling.

För att blodet inte ska koagulera när dialysen genomförs krävs det att patienten får blodförtunnande läkemedel.

Efter dialysen stoppas blödningen med hjälp utav tryck och förband. Om blödningen inte vill sluta kan vara ett tecken på att doseringen av blodförtunnande medel måste sänkas.

På dialysapparatusens skärm ser man bland annat om ven- och artärtrycket i armen förändras. Är trycket för lågt skickas patienten på ultraljudsundersökning för att se om det finns någon förträngning i kärlet. I så fall kan en ballongvidgning göras.

Vid varje dialysbehandling har patienten ett formulär där alla uppgifter om den aktuella dialysen skrivs upp. Allt från vilka nålar och filter patienten använder till aktuellt blodtryck, ven- och artärtryck och allmäntillstånd hos patienten. Formuläret fylls i dels i början av dialysen och sen efter varje timme av behandlingen.

Förutom bloddialys finns det även påsdialys. Om man behandlas med påsdialys används den egna bukhinnan som filter. Man har då alltid dialysvätska i buken som byts ut flera gånger om dagen, eller under natten med en påsdialysmaskin, så kallad PD-maskin. De flesta som använder påsdialys sköter det själva i hemmet efter att ha blivit utbildade på sjukhuset.

Ett reportage från Pildammsdialysen i Malmö vid Skånes
Universitetssjukhus.

Reportaget är gjort av Aktuellt om Vetenskap & Hälsa
www.vetenskaphalsa.se

Text och layout: Sally Cloodt

Foto: Roger Lundholm

Källa: Marita Nilsson, enhetschef på njurkliniken i Malmö,
och 1177.se

Stort tack till personal och patienter på
Pildammsdialysen i Malmö.

Skånes universitetssjukhus

En del av Region Skåne